

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

551. Quænam reserventur per regulam 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

lium, familiarium, vide apud Lott. *loc. cit.* à n. 165. ubi dicit esse unam eandemque, nempe Pontificis tutela & protectio, sub qua dicta persona una cum eorum beneficiis sunt suscepta, ratione cujus cura & tutela Papa censetur ad se advocare, quidquid contingere potest circa beneficia talium personarum, ut non possint inferiores collatores de illis disponere sine offensa reverentia Pontifici debita.

Questio 551. Quae reserventur per regulam septimam.

1. Respondeo primò, reservari Canonicatus, Præbendas, dignitates, personatus, & officia trium Ecclesiarum Urbis S. Joannis Lateran. S. Petri seu Principis Apostolorum. S. Mariæ majoris. Circa hæc reservationem,

2. Notandum primò, quòd, etsi hæc beneficia omnia competere jure ordinario Papæ tanquam Urbis Episcopo, adeoque videri poterat opus non esse reservatione, vel etiam dicta beneficia non esse reservabilia juxta dicta superius, quia tamen fortè Archiepiscopi dictarum Ecclesiarum, quia erant Cardinales, prætendebant, aut prætereundè fortè poterant sibi competere illorum provisionem, ad tollendam hæc apparentem prætensionem expedita fuit hæc reservatio, tanquam expressa declaratio, quæ Papa declarat, sibi soli eorum provisionem competere, & consequenter superflua non est hæc reservatio. Castrop. *cit. p. 21. n. 4.* citans Gonz. *gl. 13. à n. 21.* Mand. *hic q. 1. n. 3.* Barb. *ubi supra. n. 133.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 34. q. 10.* &c. Chok. *hic n. 9.* addens, & ideo necessariam fuisse dispositionem hujus regulæ, ut tollerentur varia indulta à diversis Pontificibus concessa Archiepiscopis & capitulis dictarum Ecclesiarum conferendi majora illarum beneficia.

3. Notandum secundò, ad alia dictarum Ecclesiarum beneficia inferiora, ut sunt Capellanæ portiones, similiaque se non extendere hanc reservationem, unde tamen inferri non debet, ea non spectare privative ad Papam, sic enim illa ad Papam spectabunt jure ordinario, si fortè Archiepiscopi dictarum Ecclesiarum vel capitula ipsa, alivè inferiores non habeant privilegia ea conferendi, quibus privilegii quòd ad hæc beneficia derogare non intendit Papa: an verò ea privilegia habeant, ipsi viderint. Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. *gl. 13. n. 26.* Barb. *n. 36.* Chok. *loc. cit.*

4. Secundò reservantur omnes Canonicatus, præbendæ, dignitates, personatus, officia, administrationes & cætera, sive cum, sive sine curâ, quæcunque beneficia spectantia ad collationem, provisionem, presentationem, seu aliam quamvis dispositionem Cardinalium ratione Cardinalatus, Episcopatus, Tituli Diaconie, tam in Urbe quam in Ecclesiis, civitatibus, ac diocesis dictorum Episcopatum consistentia; dum nimirum hi Cardinales à Curia Rom. ab sunt. hæc verba sunt regulæ, non nihil tamen transposita, circa quæ

5. Notandum Primò, hæc reservatione non comprehendendi nisi beneficia spectantia ad dispositionem Cardinalium, Episcoporum, & quidem illorum solum, quorum Cardinalatus stabiliter annexus est Episcopatus (quales sunt 6. nimirum Ostiensis, Portuensis, Prænestina, Tusculana, Sabinensis, Albanensis, vel ut addit Lott. *l. 2. q. 35. n. 4.* Sylva candida, qui hodie est Veliternus, qui alium titulum nullum habent, quam diocesim suarum, dum interim Cardinales alii Diaconi & presbyteri etiam titulos suos habent in diversis Urbis Ecclesiis, dicti

P. Leuren. Forò Bef. Tom. II.

etiam collaterales, & Lateranensis Ecclesia Cardinales, quod constitutum, ut hi 7. Cardinales Episcopi residerent in Ecclesia Lateranensi, tanquam omnium præcipua. Lott. *loc. cit.* à n. 3.) non verò spectantia ad provisionem Cardinalium aliorum per accidens simul obtinentium alios Episcopatus vel Archiepiscopatus. Garc. *p. 5. c. 1. n. 404.* Lott. *loc. cit.* n. 11. Castrop. *cit. p. 21. n. 6.* citans Gonz. *gl. 24. n. 142.* Barb. *alleg. 57. n. 135.* &c. contra Rebuff. apud Lott. qui, quia putavit, hæc regulam concernere & alios Cardinales Episcopos, ait, eandem non esse receptam in Gallia, respectu beneficiorum existentium in illis Diocesis Cardinalium Episcoporum Franciæ. Videtur autem hoc ipsum indicari in ipsa regula, dum dicitur: *spectantia ad illos ratione Episcopatum Cardinalatus*, absque eo, quòd in pluribus reg. ponantur hæc duo absque interjecto comate. Garc. *loc. cit.* ac ita etiam legit Lott. *loc. cit.* ratio verò, cur hi præ aliis Cardinalibus Episcopis, etsi his digniores sint, plus graventur (si tamen gravamen nuncupari debet aut potest hæc beneficiorum reservatio) est bonum Ecclesiæ, ut nimirum vel sic moveat eos Pontifex tanquam magis præcipuos, & quorum Episcopatus non multum distant ab Urbe (sunt namque prædicti Episcopatus Cardinalatus intra 40 ab Urbe lapidem, Lott. *n. 17.*) ad semper assistendum ejus lateri pro bono Ecclesiæ. Castrop. *loc. cit.* Sed neque huic regulæ repugnat regula Canell. subsequens seu 8. in qua indistinctè à reservatione eximuntur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium. Castrop. *loc. cit.* Chok. *hic à n. 10.* nam per hoc, quòd omnes indistinctè Cardinales eximantur à reservatione contenta in ista reg. 8. non sequitur, siqui eorum inclusi sint in aliâ reservatione, eos quoque ab istâ reservatione eximi vi istius reg. 8. certè credendum non est, regulam hæc 7. in continente ita correctam esse per immediatè subsequentem; ad quid etiam expediebat eam poni, si mox corrigenda & tollenda? Castrop. *loc. cit.*

6. Notandum secundò, circa absentiam illam Cardinalium, quòd hi Episcopi Cardinalatus non absint à Curia Rom. dum morantur extra Urbem in suis diocesis non ultra, ut dictum, 40. ab Urbe lapidem distantibus, cum etiam is, qui est in loco Curie vicino intra duas dietas legales, satis dicatur esse in Curia, juxta *c. presentis. de prob. in 6.* districtusque Urbis 40. millibus passuum circumquaque finiatur. Lott. *loc. cit.* à n. 19. adeoque, ut regula hæc intret, necesse est, ut dicti Cardinales non tantum absint ab Urbe, sed à districtu Urbis, & sic ultra duas dietas. Lott. *n. 25.* sed neque, si curia Rom. transferatur, Cardinales, qui eam sequuntur privantur potestate conferendi; non quidem, quia non absint reipsa à suis Ecclesiis & titulis, sed quia lex eos fingit presentes, propterea, quòd sunt in servitio Papæ, *ad audientiam. de cleric. non resid.* Lott. *loc. cit.* Neque etiam eâ potestate privabuntur, qui tunc in Urbe vel aliqua parte agri Rom. remanserunt; quia nec à Curia abesse censentur, Curia versante alibi, qui in Urbe, ubi sunt proprii tituli Cardinalium, residendo, Curia de facto deserviunt. Lott. *n. 25. & 26.* juxta *c. ad audientiam.* Nec denique abesse à curia censentur, ubicunque demum morentur, dum absint cum licentiâ Papæ, cum habeantur pro presentibus, ut declaravit Paul. 3. apud Lott. *n. 27.* De cæterò in genere, dum alii Cardinales legitima causa absint à curia, et dum absint ob residentiam in sua Diocesi, & Ecclesia Cathedrali juxta decretum Trid. *sess. 23. c. 1.* non reservantur eo-

rum beneficia; quia absentia est legitima & approbata à Concilio. Castrop. *loc. cit.* Quamvis Cardinales obtinentes Episcopatus & Archiepiscopatus alios, & in iis residentes obtinere soleant indultum à Papa, ut in omnibus gratiis, favoribus, privilegiis concessis Cardinalibus re ipsa in Curia presentibus gaudeant, ac si presentes essent. Garc. *loc. cit.* n. 406. Chok. *hic n. 9.*

7. Tertio denique ad finem hujus regulæ apponitur decretum Papæ irritans omnium, quod non solum se extendit ad omnia contenta in hac regula, sed etiam ad omnes alias regulas precedentes; ita ut irritentur omnia contra hanc, & omnes regulas precedentes attentata. Chok. *hic n. 13.* Garc. n. 407. Castrop. *loc. cit.* n. 7. citans Barb. *ubi supra.* n. 138. Gonz. Ricc. &c.

PARAGRAPHVS VII.

De Regula octava, quæ dicitur Regula reservatoria mensium, ac imprimis de prima ejus parte.

Questio 552. An hac regula (cujus materiam uti salebrosam & difficilem, ita toto orbe frequentissimam vocat Chok. in proem. ad hanc reg. n. 1) sit eadem cum illa, quæ olim vocabatur regula de mensibus?

Respondeo, magnam esse inter has regulas differentiam, per illam enim regulam de mensibus (cujus tenorem, prout habetur in regulis Sixti IV, Anno 1471. legere est apud Lott. l. 2. q. 37. n. 1.) nihil amplius inductum est, quam quod in 4. mensibus in ea designatis, nempe Martio, Junio, Septembri, Decembri, Ordinarii de beneficiis, quæ non essent generaliter reservata, vel affecta, liberè possent disponere, non obstantibus expectativis, quarum tunc frequens erat usus (clausula si quidem *perinde ac si expectativa gratia, non emanarent*: id operabatur, ut simpliciter inducta esset remotio obstaculi ex expectativis) adeoque per concessionem istorum 4. mensium non censetur Papa sibi reservare simpliciter octo reliquos menses, sed tantum secundum quid, & in ordine ad expectativas, adeo, ut in quocunque mense vacaret beneficium, si nullus compareret expectans cum processu fulminato, qui beneficium acceptaret, posset Ordinarius liberè conferre beneficium, & consequenter, cessantibus expectativis, omnes menses cedebant dispositioni Ordinarii. Lott. *loc. cit.* n. 4. In regula verò, de qua hic, Papa sibi reservat 8. menses; unde rectè dicitur reservatoria, hoc est, non tantum beneficiorum, quæ vacant istis mensibus, sed etiam ipsorum solidorum mensium. Lott. n. 3. Per quod tamen non negatur, etiam, antequam per Concilium abrogarentur expectativæ, consuevisse Pontifices facere duas regulas distinctas, unam videlicet super 4. mensibus pro Ordinariis contra expectativas, quæ dicebatur reservatoria mensium pro Episcopis; & alteram huic nostræ persimilem super 8. mensibus, quæ ideo nuncupabatur reservatoria 8. mensium. Lott. n. 8. Hac verò regula de 8. prius per pontifices concipiebatur per clausulam: *usque ad cessationem expectativarum*, quo casu cessantibus expectativis, cessa-

bat & ipsa regula cum tota ejus vi reservatoria, deinceps in concepta simpliciter, ut Papa solus in iis provideret de vacantibus. Lott. n. 7. citans Paris. *conf.* 18. n. 3. & per totum l. 4. Et hæc observanda plurimum, ut monet Lott. n. 8. pro interpretatione antiquorum indultorum, de conferendo in mensibus, quæ ordinaria dispositioni cedunt; distinguendo videlicet tempora, quibus diversæ hæc regulæ diversimodè fuerunt & promulgatæ & receptæ.

Questio 553. Quæ origo, & quis processus hujus regulæ?

1. **R**espondeo primò, ejus auctorem dici à Burset. *conf.* 126. n. 101. Alexand. V. Anno 1441. Lott. *cit.* q. 37. n. 2.

2. Secundò, differt autem in pluribus hæc moderna regula ab eadem antiqua, dum in ea multa addita sunt & mutata. Garc. p. 5. c. 1. n. 445. de quibus particulatim vide eundem n. 449. 456. 460. 465. 470. 482.

3. Tertio, olim non solebat edi & poni inter alias regulas Cancell. sed separatim, unde non obstabat, quin interim, nimirum tempore, quo post alias regulas ea edebatur, fieret ab Ordinario provisio in mense per eam reservato. Garc. n. 438. 439.

4. Quarto, ante tempora Sixti V. fiebat ad quinquennium, & eo finito renovabatur, ut videre est in hac regula edita à Pio V. & Gregor. XIII. Garc. n. 446. Sed neque de stylo, finito quinquennio, ex taciturnitate Papæ censetur prorogata ad aliud quinquennium; sed dum non renovabatur, cessabat omnino. Garc. n. 447. & 448. contra Gonz. *adhanc reg. in proem.* §. 4. n. 17. Quin & necessarium fuisse novam acceptationem alternativæ elapso quinquennio illo, asserit *ibid.* Garc. quamvis Rota in *Faventina canonicatus de Anno 1585.* dicat, quod hæc regulæ renovatæ, eo ipso alternativæ acceptatio censetur continuata.

5. Quintò à tempore Sixti V. facta hæc reservatio seu regula usque ad Papæ ejus conditoris beneplacitum, adeoque durabat toto tempore Pontificatus illius, nisi ab eo revocaretur. Garc. n. 446. citans Zerol. Denique unà cum regulis Cancell. aliis, hæc regula hodie dum edi consuevit, pluribus immutatis, ut dictum, aut adjectis, & in eam, prout à Clem. VIII. & Paul. V. editam integro volumine elucubratiſſimo commentatur Hieron. Gonz. primò Romæ editus 1604. & post illum Chok.

Questio 554. Quæ sint partes hujus regulæ?

1. **R**espondeo: dividi illam in partes principales duas, quarum utraque bifariam subdividitur. In priorè parte primæ partis principalis reservantur beneficia Ecclesiast. omnia, cum, & sine cura secularia, & quorumcunque Ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & ubicunque existentia, ad collationem, provisionem, electionem, presentationem, & quamvis aliam dispositionem, quorumcunque Collatorum (nimirum, si ve sint tales ex officio, ut Episcopi, sive ex privilegio, sive ex fundatione, sive ex præscriptione, nisi sit jusp. laicale vel mixtum. Castrop. p. 2. §. 3. n. 8. Garc. p. 5. c. 1. n. 620. Gonz. *gl.* 21. n. 19.) vel collatricum (quæ aliàs non venissent sub nomine Masculino Collatorum, ut probat Castrop. *ibid.*) secularium, & quorumvis Ordinum regularium (non tamen Rom. Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam &

quof.